

ŽIVOT

BROJ 6.

STUDENI 1924.

GODINA V.

Kad Bog piše prstom po zemlji...

Sv. Ivan pripovijeda, kako književnici i farizeji, ti predstavnici židovske inteligencije, dovedoše k Isusu jednu ženu, uhvaćenu u preljubu, neka bi joj on sudio. Te ljude nije vodila ljubav k istini, niti revnost za zakon Božji, nego zemaljska proračunanost. Sv. Evanđelje izričito veli: »Rekoše mu: Učitelju, ova je žena uhvaćena sad u preljubu, a Mojsija nam u zakonu zapovjedi da takove kamenjem ubijamo. A ti šta veliš? Ovo pak rekoše kušajući ga, da bi ga imali za što okriviti« (Iv. 8, 4—5). Ti lukavci umovahu ovako: Ako Krist ne osudi grješnicu, kazat ćemo narodu, da on ne obdržaje zakon Mojsijev i pozvat ćemo ga na sud; ako je pak osudi, razglasit ćemo da krši zakon, jer taj ne dopušta da netko suđi privatnom vlašću. I drugda oni htjedoše da Krista slično navedu na tanak led. Upitaše ga da li valja plaćati porez (Marko 12, 14). I onda je njihova lukavost dolijala, pa odoše neobavivši ništa.

Jednako se događa i sada. Što uradi Spasitelj? »A Isus sagnuvši se dolje pišaše po zemlji prstom. A kad ga jednako pitaahu, ispravi se i reče im: Koji je među vama bez grijeha, neka prvi baci kamen na nju. I opet se sagnuvši dolje pišaše po zemlji. A kad oni to čuše i pokarani budući od svoje savjesti izlažahu jedan za drugim počevši od starijeha do posljednjih. I osta Isus sam i žena« (Iv. 8, 6—9). Eto Isusovi protivnici iščezavahu tiho kao rosa ispred žarkog sunca: uzmiču i bieže prisiljeni, kao tama pred ruinom zorom. Zašto odoše? Dodoše pred Isusa smiono i gotovo bahato kao ljudi, koji su sigurni za svoj uspjeh, postavljaju mu zamku. A na Kristove riječi šute kao olovom zaliveni; nešto je stislo njihova srca i uništilo svaku odvažnost; nešto je zatvorilo njihova ponosita usta, ukočilo njihove poglede, prignulo ohole glave. Stoje i šute poput nijeme ribe i jedan po jedan idu bez riječi, bez prigovora, bez izvinjavanja. U getseman-skom vrtu svi Kristovi protivnici na tle padoše, ali — skupa. Ondje je očevidno jakost uzmakla pred većom moći. Kod lukavog nastupa u zamci o porezu ušutiše Kristovi protivnici i »čuđahu mu se« (Mk. 12, 17), ali ostadoše dalje pred njime i među narodom. Ovdje se drukčije dogodi: zastidješe se sami sebe i svoje slabosti, i narav ih prisili, da iščeznu ispred lica Kristova. Ne sjeća li nas ovo na poglavlje. 3. Geneze, gdje se pripovijeda što se dogodi našim praroditeljima iza prvog grijeha? »Tada im se otvoriše oči i vidješe da

su goli, pa spletoše od lišća smokava i načiniše sebi pregače. I začuše glas Gospoda Boga, koji iđaše po vrtu. A Gospod Bog viknu Adamu i reče mu: Gdje si? A on reče: Čuh glas tvoj u vrtu, pa se poplaših, jer sam gô, te se sakrih« (1 Mojs. 3, 7—10). Adam i Eva se zastiđeše sa svoje golotinje tjelesne, a još bi se više osjetili potišteni sa svoje golotinje duševne. Ova je zadnja porazila književnike i farizeje, te zaklete i bezobzirne neprijatelje Kristove.

Krist je Bog, pa je mogao obnoviti ono, što se zbilo na Sinajskoj gori, kada je Mojsije primio zakon: gromovi zagrmješe i munje zasijevnuše i posta gust oblak na gori i zatrubi truba veoma jako, da zadrhta vas narod (2 Mojs. 19, 18). Krist je mogao otići s mjesta i slobodno se odalečiti, kako je to učinio u Nazaretu, gdje htjedoše da ga bace s gore; ali »on prođe između njih i otide« mirno (Luka 4, 30). Ne, to Krist ovaj put ne odabra, nego uze da piše prstom po zemlji i time da rasprši svoje neprijatelje i da ih ponizi. Što je on pisao po zemlji?

Nekoji (n. pr. sv. Toma Akv.) misle, da je pisao ono, što im je i kazao: Koji je među vama bez grijeha, neka najprije uzme kamen i baci na nju. Drugi tvrde, da je ili napisao riječi Jeremije proroka ili protivnike svojim djelom toga sjetio; a te riječi glase: »Gospode, svi koji te ostavljaju neka se posrame; koji odstupaju od mene, neka se zapišu na zemlji, jer ostaviše izvor vode žive, Gospoda« (17, 13). Što bilo da bilo, učinak je bio taj: nestade književnikâ i farizejâ; stid i strah ih rastjera; vlastita ih lukavost izdade i poništi; u što se najviše uzdali, puče na riječ i pisanje Isusovo kao tanka trstika. Tu se obnavlja Isaijina prijetnja: »Teško vama, sinovi odmetnici, govori Gospod, koji sastavljate nacrt, koji nije od mene; zaklanjate se za zaklon, koji nije od moga duha, te domećete grijeh na grijeh. Vi slazite u Misir ne pitajući, što ću ja reći, da se ukrijepite silom Faronovom i da se zaklonite pod sjenom Misirskom na porugu (30, 1—3). Zato će vam to bezakonje biti kao pukotina u zidu, koji hoće da padne, koja izdigne zid visoko, te se naglo u jedan put obori. I razbit će ga kao što se razbija jakim udarom sud lončarski, te se ne nađe crijeva od njegovih komada, da uzmeš s njime ognja s ognjišta ili da zahvatiš vode iz zdenca« (ib. 13 14).

I danas dolaze predstavnici znanosti i ljudske mudrosti pred Boga i njegovu Crkvu i žele im se nametnuti, duhovno ih prevladati. Pristupaju bahato i lukavo s jednom željom: nemati nikoga mudrijeg i jačeg nad sobom; žele biti gospodari neograničeni na svoj zemlji. Nekoć su pred Krista izišli skupa književnici i farizeji, a sada idu jedan za drugim: materijalizam u 19. i monizam u 20. vijeku kao otac gazda i sin baštinkâ. A što će na to Bog? On, svemogući, sveznajući, rastjerava te svoje neprijatelje — »pišući prstom po zemlji«, pa sami odlaze s lica svijeta »jedan za drugim, počevši od starijehina do posljednjih«.

U znanosti, umjetnosti, politici, filozofiji, uopće su u glavama inteligencije u drugoj polovici 19. vijeka zavladała bila načela materijalizma. On je postao idolom toga vijeka. Fechner, Büchner, Moleschot, Vogt postadoše popularne osobe. Ovakav se materijalizam bio pojavio u Grčkoj iza vojna Aleksandra Velikog, kada se diglo dobrostanje i promet. Slično je bilo u staroj rimskoj državi za Oktavijana, kada se vojnički uspjesi natjecali s kulturom i politikom. No svagda je materijalističko tlo bilo najjača priprava za opći agnosticizam i skepsu. Svijet redovito upada iz zla u gore. Je li tako bilo i s materijalizmom 19. vijeka? Ne.

Ovaj je materijalizam kao i onaj nekoć u Grčkoj i rimskoj državi poricao u teoriji i praksi dušu, vjeru, ideale, sve što je nadnaravno; materija mu jedino postoji i osim nje nema ništa; iz nje sve se razvilo i razvija. Ako što vrijedi u svijetu, to bi bio jedino ugodan život; stoga materijalistička filozofija doviknu svojoj dobi: »Uživaj!« Seneka opisuje upliv te nauke u njegovo vrijeme: »Pa dodoše na tu tvrdnju: filozofija, krepost i pravednost zvuk je praznih riječi. Jedna jedina sreća — dobro življenje, sve radići po slobodi i uživati. Prolaze dani i život teče u nepovrat« (ep. 123). Time je potkopan svaki temelj obitelji, općine, države i reda. Stoga se i epikurejac Horacije tuži, da domovima propada tužno (»multa dii neglecti dedere patriae mala luctuosae«). Ljudi se rugali natpisu na starom novcu: Bez Boga je sve uzalud (sine numine frustra). Tako je nastupao i moderni materijalizam: nijekao je božansko podrijetlo Crkve, Isusovo božanstvo, papinu vlast, opstanak Božji i duše, — čovjek mu je skup atoma i ništa više; mozak je izvor i uzrok psihičnih pojava, a te ovise o jelu; život je na zemlji nastao po sebi i sve se razvilo do razvijenijih bića, do čovjeka. Zato nova nauka zabaci svaku etiku i proglasi temeljnom dogmom Platonovu riječ: »Čovjek, raskidan amo tamo u sasima protivne pravce, ne može da čini dobro« (Phädrón). Nijekanje i rušenje na svim linijama pređe u modu. I taj moderni idol — materijalizam — zatrebuje u sve trublje jače nego li Israelci pod Jerihom i proglasi sebe božanstvom, jedinim bogom. Što će na to Bog, Krist naš? Ne će li pustiti, da se povijest opetuje i iza materijalizma nastupi kult skepse i agnosticizma?

Ne. Krist se i u 19. vijeku sagnuo k zemlji, da po njoj prstom piše. Što je pisao? Predbacio je bezvjerje materijalističkoj filozofiji; pokazao joj njezinu duševnu golotinju, da se zastidi, udalji i upadne u naručje pretjerane vjere, da sujeverja — spiritizma.

Igranje stolova, mediji, tamne sobice poplaviše u tren Evropu i svijet. U njemu utonuše materijalistički Deukalion i Pyrrha: u nekoliko decenija preobrazi se lice zemlje i pređe iz jedne skrajnosti u drugu.

Spiritizam u sebi uključuje više vjerovanja nego li ma koja pozitivna vjera: vjeruje i u najočvidnije protivnosti i čak ničim

opravdane zasade. Materijalizam neće da vjeruje ni u istinu ni ništa; spiritizam hoće da vjeruje u sve moguće i nemoguće. Očevidno su to dvije skrajnosti. Materijalizam je navalio negacijom na Crkvu i Boga, ali svojom navalom nije uništio ni jedne kršćanske istine niti je uzdrmao crkveno jedinstvo. Crkva je ostala mirna, Bog je regbi šutio i pisao po zemlji, i materijaliste brzo se sjetio svoje golotinje bez vjere i brže se pokriše lišćem spiritističkog sujevjerja.

Još se nešto dogodi. Na tlu materijalizma i kao zakoni njegov sin pojavi se u drugoj polovici 19. vij. u svijetu *socijalizam*. Taj promatra materijalistički i rad i kapital, odnosi se između ljudi, čovječe dostojanstvo, sve. Naviješta borbu i rat do uništenja i prijestoljima i oltarima, vjeri i Crkvi, postojećem poretku i svemu, hoće da uvede novi red na materijalističkom temelju i načelima bez vjere i etike. I takav socijalistički val zahvati radne mase i stvori iz tih novi proletarski stalež pun mržnje protiv Boga i kršćanstva. Nova struja klanja se samo broju i sili, pa već u začetku litjeđe da se uhvati u koštac s kršćanstvom. Socijalizam je doviknuo Bogu i Crkvi poput vojvode Batrića u »Gorskom vijencu«:

Za dvostrukost ni mislit ne treba!
Ne ščaste ti poslušat Batrića,
kuneš vi se vjerom Obilića
i oružjem mojijem uzdanjem,
u krv će nam vjere zaplivati,
bit će bolja koja ne potone! (863—870).

Mase se uzbuniše protiv Crkve Kristove u ime ateizma i rušenja. Što uradi na to Krist na obranu svoju i Crkve svoje? I tu se on sagnu i počeo pisati po zemlji i socijalizam brzo zapliva čak u — mešijanizam.

Čujmo, što o tome piše G. Ferrero: »Kršćanstvo i socijalizam su jednako pesimistični glede sadašnjosti, jednako su optimistički glede budućnosti. Kršćanstvo veli čovjeku: Ovaj je život jadan, ali je drugi lijep i divan, i doći će ti čas nezrečivih radosti. Socijalizam naprotiv veli milijunima ljudi, nezadovoljnim sa sadašnjosti i nesigurnih glede budućnosti: Sadanji je čas tužan, buran i borben, mirk od sebičnosti i jarostan od mržnje, ali će jednoga dana na sjajnom nebu zablistati sunce općenite radosti, kada socijalizam bude uništio sve nepodopštine života. Zar nijesu to mešijanske tvrdnje i osjećaji?« (Mlada Evropa, 83). »I u kršćanstvu i u socijalizmu privrženikov je osnovni osjećaj vjera; vjera je u riječ Božju za kršćanima, a vjera u načela za socijalistu . . . Ako se vjerski pokreti razlikuju od drugih društvenih pokreta time, što se ne zbivaju iz naгона za barem neposrednim i osjetljivim materijalnim problemima, već više i izravno iz strastvene ljubavi prema miš, prema formuli; onda je

njemački socijalizam jedan od najjasnijih i najbistrijih savremenih vjerskih pokreta, u očekivanju konačnoga spasa, hoće da na sve načine i pošto poto da širi jedno načelo, prkoseći progonima te tvrdeći, da bi otpadništvo od načela usmrtilo misao, i da bi to lišilo svake buduće nade» (84—85). »Zajedničko je socijalizmu i kršćanstvu, kao svim vjerama, aktivno prodiranje u savjest pojedinaca, te gospodovanje nad svim njihovim osjećajima i mislima. Kako drevno kršćanstvo, taknuto riječju Božjom, nije moglo više nego da sa posve novog gledišta promatra i moral i porodicu i politiku i književnost i umjetnost poganskoga svijeta; tako se u očima njemačkog socijaliste mijenja lice svega svijeta, netom je u nj ušao novi duh. On je ne samo stekao novu političku vjeru; on je izmijenio svaku misao i svaki osjećaj. Sav materijalni i idealni svijet oko njega poprima oblike, koji njegovim očima kazuju materijalnu i idealnu prevlast izvijesnoga razreda. On će čak napustiti vjeru, u kojoj se odgojio, koja je njegove prede zapala toliko krvi i suza. Njemački je socijalizam u sebi savremena vjera, koja u čovjekovoj savjesti ne može stajati pored druge starije vjere, već je tjera, da se postavi na njezino mjesto» (86).

Eto socijaliste u 19. vijeku, uništavajući vjeru u Boga, Krista, Crkvu njegovu, od straha ispred materijalističke golotinje svoje upadoše pod jaram tvrde, knute i nemilosrdne vjerske organizacije. Tako se to događa, kada Krist Bog prstom po zemlji piše, Bog tako očituje čovjeku njegovu nemoć, slabost, siromaštvo duha i bijedu njegovu.

* * *

Proroštva su za vjernike, čudesa za nevjernike. Čudesima htjede Bog navesti oholog egipatskog Faraona, da pusti Izraelce na slobodu. Tako pripovijeda Mojsije: »A Gospod reče Mojsiju: Kaži Aronu: pruži štap svoj i udari po prahu na zemlji, nek se pretvori u uši po svojoj zemlji Misirskoj. I učiniše tako. Aron pruži ruku svoju sa štapom svojim i udari po prahu na zemlji i postade uši po ljudima i po stoci, sav prah na zemlji pretvori se u uši po cijeloj zemlji Misirskoj. A gledahu i vračari misirski vraćanjem svojim da učine da postanu uši, ali ne mogohu. I rekoše vračari Faraonu: Ovo je prst Božji« (2 Mojs. 8, 16—19).

I danas živi isti Bog u vječnoj svojoj mladosti i spreman da svakome dade dovoljno dokaza svoje ljubavi i pomogne u vjerovanju. I savremenim poganima hoće da olakša put do vjere i to pomoću čudesa. To osobito vrijedi o čudesima u Lurdu. S njima ima Bog posebnu namenu: hoće da zastidi moderno bezvjerje.

Kako?

U drugoj su polovici 19. vijeka uz materijalizam dvije važne pojave: spiriđizam i socijalizam. Kako vidjesmo, Bog je materijalistički

ateizam kaznio, prepustivši ga u pandže sujevjerja (spiritizma) i krutog dogmatizma sile (socijalizam). Te su kazne prešle na mase. Drugom je kaznom Bog udario inteligenciju: *filozofičkim monizmom*.

A koje su posljedice te kazne? Mnogo ih je, a istaknimo samo dvije glavne: tama uma i podivljanje življenja.

Već je g. 1865. Eduard Löwenthal osnovao novu monističku vjeru na načelu: »Naša je vjera naše znanje«. A prorok je te nove vjere Ernst Haeckel proglasio, da znanje mora istisnuti sve druge vjere. I »monistički je savez« iz Njemačke širio po svem svijetu to novo evanđelje. Prva je posljedica na intelektualnom polju pustoš. Već je pred 25 godina Brunetiere govorio o bankrotu moderne znanosti. A sveuč. profesor K. Joel jauče nad krizom u savremenoj filozofiji. On veli: Republika je znanosti zbacila kraljevstvo filozofije; filozofija htjede da bude sve, pa je postala ništa (Die philosophische Krisis der Gegenwart 4); filozofija je zbacila metafiziku i time se odrekla nazora o svijetu (11); duh i svijet se više ne razumiju (28). On nastavlja: »Istina koleba i danas se seli, pa pijana pleše, jer više nema ni stana ni doma u mišljenju. Život pijani i seleći prijeti te će proždrijeti mišljenje, pak bih rekao da smo smrću istine ušli u novi vijek, vijek sofistike« (23). Da, moderni pozitiviste, počevši od Laasa do Petzoldta, ne pozivlju se uzalud na najvišeg sofistu Protagoru. Nietzscheu je svijet bio more, nezasitno u svojim olujama i plimama, pa se divio Protagorinu preteči i svakog relativizma Heraklitu. To isto čini danas i Bergson. Heraklitičko je postalo naše doba, kojemu je samo relativnost apsolutna (23). Kako je u doba sofistikerije već kod Grka istina bila izgubila svaki čar, tako je i u naše vrijeme monističke filozofije.

Nije manje strašna ni druga posljedica ove filozofije: podivljaloš življenja.

Pred 100 godina pisao je De Maistre o tadanjoj naturalističkoj znanosti: »Znanost nas zaglupljuje, a to je zadnji stupanj zaglupljenja« (Essai sur le principe générateur de constitutions politiques, 39). Kako je staro poganstvo unosilo u ljudski duh tamu i raspaljivalo u čovjeku sve strasti, nije drukčije ni sa monističkom filozofijom. Za staro poganstvo tvrdi Chateau briand: »Ne treba ni malo požaliti poganstvo, jer je od čovječanstva učinilo samo čopor bezumnika, besramnika, grabežljivih životinja«. (Genie du cristianisme I, 7). Ako ovo poživinčenje lagano napreduje, uzrok je tome, što i monistička inteligencija živi od starih kršćanskih tradicija. To priznaie i Joel (o. c. 10).

Tako je s pojedincem. Nije bolje ni u općenju između naroda. Po monističkoj kulturi narodi su samo agregati bez međusobne organičke veze. Agregate pak poruši svaki i malo jaki vjetar egoizma ili strasti, pred kojima sve internacionalno pravo postaje šaka papira. Zato narodi i pojedinci moraju kazati s Jeremijom: »Čeka-

smo mir, ali nema dobra, i vrijeme da ozdravimo, a gle, strah» (8, 15) ili s Isaijom: »Stoga je pravo daleko od nas i pravednost ne dolazi do nas; čekamo svjetlost, a ono eto mrak; sjaj, a ono hodimo po tami. Pipamo kao slijepci zid, kao oni koji nemaju očiju pipamo. Spotičemo se u podne kao u sumračje i na tamnom smo mjestu kao mrtvi. Ričemo svikoliki kao medvjedi i jednako gučemo kao golubice; čekamo sud, a njega nema, spasenje, a ono je daleko od nas» (59, 9—11). Zašto nam se to događa? Nije li uzrok u prikoru: »I roda pod nebom zna svoje vrijeme; grlica i ždral i lasta paze na vrijeme kad dolaze; a narod moj ne zna suda Gospodnjega. Kako govorite: mudri smo i zakon je Gospodnji u nas? Doista, gle, laž učini laživa pisaljka književnička. Mudraci će se osramotiti, uplašiti i uhvatiti, jer odbaciše riječ Gospodnju i nema mudrosti kod njih».

Zašto je Bog priustupio ovakove nevolje i nesreće na umnu inteligenciju i zastupnike monističke filozofije? Na to nam odgovara sv. Augustin: »Bog je volio da iz zla dobro učini, nego li ne pripustit nikakvo zlo« (Enchir. 3, 27). Isti crkveni učitelj piše na drugom mjestu: »Jer je čovjek sagriješio, naučio je, podnoseći kaznu, razliku između dobra, za kojim nije htio ići, i zla, kome se podao, a kome loše posljedice nije poznavao. Posljedica je bila, da je čovjek dobro, koje je u neposluhu slabo ljubio, mogao sada da pomoću usporedbe vruće ljubi« (De vera relig.). Tako se uistinu i zbilo u onom evanđeoskom događaju, kada s. književnici i farizeji doveli griješnu ženu pred Isusa. Na Kristovo se pisanje razbjeogoše njegovi protivnici, da dalje snuju o osveti i upadnu iz zla u gore zlo. Ondje ostade on, milosrđe, i griješna žena, duševna bijeda. Ta žena šuti, stoji nepomična i u strahu, priznaje svoju bijedu i ipak ne bježi od Boga. Zato joj on i reče: »Ženo! gdje su oni, što te tužahu? Nitko te ne osudi?« I ona reče: »Nitko, Gospodine!« Isus reče: »Ni ja te ne ću osuditi. Idi, i odsele ne griješi više!« (Iv. 8, 10—11). Ovo zadnje hoće Bog da i sada učini s pokajanom inteligencijom! Na to on cilja sa svojim čudesima u Lurdu; hoće da joj omogući put u Pavlov Damask.

Hoće li se monizam ovom glasu i odazvati?

Zapreke su silne. O materijalističkom monizmu zgodno opaža Euken: »Materijalizam je proletio kroz sve velike kulturne narode i našao je kod Englezâ najpodesniji, kod Francuzâ najduhovitiji, kod Nijemacâ najkrući oblik. Često srušen i oboren diže se nanovo i pokazuje silnu ekspanzivnu snagu, a to je očevidan znak, da iza njega stoji nešto više nego li misle naivni ljudi. Uistinu lako bi bilo obračunati s materijalizmom, kad bi dosta bilo teoretsko razlaganje«. (Geistige Strömungen der Gegenwart 172). Materijalistički monizam ustao protiv duha, pa ipak je u novije doba posadio na svoj prijestolje, koje nije sama materija. Ovo tlo ustupa sve više spiritualističkom i transcendentnom monizmu. I takav monizam silazi na putu traženja istine u tamni labirint, ali bez Ariadne niti i obožava agno-

sticizam, a zadnja je postaja na tom njegovom križnom putu: negacija svega i sumnja o svemu. Tu su utrnute sve luči i svjetiljke na putu spoznaje. Wundt veli, da je »temeljni uzrok svijeta nepoznat« (System der Philosophie 431) i da nema nade e bismo ga ikada upoznali. Slično je pisao i Paulsen: »Dogmatička je negacija ne manja smionost nego li pozitivni dogmatizam. Sa strahopočitanjem stajati pred beskonačnim i neistraživim, izvorom i ciljem svega života i bitka, to je što čovjeku dolikuje«. (Einleitung in die Philosophie 264). Ovakav je monizam zbacio i uništio svaki spoj i odnošaj s uvjerenjem da možemo istinu spoznati: on je prepilio granu, na kojoj čovjek sjedi. Strah mu je metafizike oduzeo i pouzdanje u prve prirodne principe, pa svijet poistovjetuje s božanstvom, dakako bez dokaza.

Po monizmu ne postoji Bog kao osobno biće; ne može da nas kazni ili nagradi za naše čine. Nadnaravno nema; čudesa su nemoguća. Ipak u naše učeno doba, posred dana i često bez ikakvog sredstva, zbivaju se stvari u Lurdu, da je to kao udarac snažne šake u lice monistâ. Tu ne djeluju redoviti zakoni; tu je priroda sa svojim zakonima u službi katoličke Crkve. Kako to? što je to? mora da zapita svaki intelektualac. Tu mora da revidira svoja načela i da ih popravi. Svi prirodoslovci i liječnici, koji su proučavali ove pojave u Lurdu, priznaju da se to ne može protumačiti naravnim zakonima. Pametan čovjek svakoj pojavi traži dovoljan uzrok i iz učinka opravdano zaključuje na opstanak uzroka. Tako i iz lurdskih događaja sasama razložito zaključuje: Postoji osobni Bog, koga slušaju prirodne sile.

Zašto se upravo u Lurdu zbivaju ta čudesa? Tu se pojavila bl. Djevica Marija g. 1858., dakle 4 godine iza proglašenja Bezgrješnog začeća, pa je kazala da se zove »Bezgrješna« i u potvrdu toga obeća, da će ljudi tude ozdravljati. I to se stade odmah i događati. I od onda ne prestadoše čudesa. Time je Bog zapečatio (jer samo on može praviti čudesa), da je papa kao sveopći učitelj nepogrješiv (Pijo IX. je proglasio bl. Djevicu bez istočnog grijeha začetom g. 1854); dapače je time i pripravo duhove na proglašenje dogme o papinoj nepogrješivosti (g. 1870). Zašto se ta čudesa nigdje ne događaju nego samo u krilu katoličke Crkve i na potvrdu nauke te Crkve? Očevidno Bog upire prstom pred intelektualcima 19. i 20. vijeka: Evo tu sam ja i to je jedino moja Crkva!

Hoće li ovo prenuti i našu hrvatsku inteligenciju, zaraženu liberalizmom i monizmom? Dao Bog! Nekoć je sv. Ivan Krstitelj upitao Isusa, je li on obećani Mesija i da li poradi toga moraju za njim poći i njegovi učenici. Što je odgovorio Krist? »Idite i kažite Ivanu, što ste čuli i vidjeli: Slijepi gledaju, hromi hode, gubavi se čiste, gluhi čuju, mrtvi ustaju, siromašnima se propovijeda evanđelje« (Mat. 11, 5—6). I onaj slijepac od poroda, koga iscijeli Isus, veli:

»Otkako je svijeta, nije čuveno, da je ko otvorio oči rođenomu sljepcu. Kad on (Krist) ne bi bio od Boga, ne bi mogao ništa činiti« (Iv. 9, 32—33). I liječnik je Boissarie bio oslijepio i sva liječnička znanost nije mogla da ga spasi, a Lurd je to učinio i on je iz zahvalnosti ostao ondje da bude vječnim svjedokom djelovanja Boga kao osobnoga bica i to u prilog katoličke Crkve. I najateističnija znanost mora tu poput misirskih vračara kazati: Ovdje je prst Božji!

Da, prst Božji i danas u Lurdu piše. Hoće li naša savremena inteligencija razabrati znakove, pa se šutke odalečiti kao ono u evanđelju književnici i farizeji, ili će kazati veselo kao onaj književnik: »Dobro učitelju! pravo si kazao, da je jedan Bog i da nema drugoga osim njega; i ljubiti ga treba svim srcem i svim razumom i svom dušom i svom snagom. A Isus vidjevši, kako pametno odgovori, reče mu: Nijesi daleko od kraljevstva Božjega« (Marko 12, 32—34).

Dao Bog, da se prene naša hrvatska inteligencija i zamisli se u onaj čin, kada Krist prstom po zemlji piše!

A.

O jedinstvu mističnog tijela.

(Naša zajednica života s Kristom).

Mistično tijelo Kristovo je najveće Božje djelo, pa zaslužuje, da se opet i opet razmatra. U 3. smo broju ovog godišta iznijeli slike, koje predložuju tajnu o jedinstvu mističnog tijela. Bilo ih je devet: slika o kraljevstvu; o vinogradu i lozi; o čovječjem tijelu; o braku; o čovječjem rodu, što potječe od jednog čovjeka, Adama; o obitelji; o hramu Božjem, o vinu i vodi, što se pomiješaju kod sv. mise; o sv. Euharistiji. Pri tom smo imali više na umu vanjsku stranu mističnog tijela. Uđimo danas u ponutricu te građevine — mistično tijelo jest i kuća Božja, pravi hram Božji — da se i njezinoj nutrinji divimo. Sv. Pismo tumačit će nam unutarnjost mističnog Kristovog tijela. Vodiči bit će Pavao i Ivan, koje je postavio sam Bog.

Kod ulaza treba da se sjetimo, da je jedinstvo mističnog tijela naša zajednica života s Kristovim čovječtvom; a ne u prvom redu s njegovim Božanstvom. Mi smo s Kristom združeni kao što je loza združena sa čokotom, kao što su udi združeni s glavom. Čokot i loze su iste naravi, kako primjećuje sv. Augustin. Budući da smo mi, loze, ljudi, to je i Krist glava po svojoj čovječjoj naravi. A Krista po njegovoj Božanskoj naravi možemo zvati sa sv. Augustinom: vrtlar. Glava i udi su od iste tvari. I tako je Krist opet po svojoj čovječjoj naravi naša glava, te sa svojom čovječjom naravi s nama je jedno tijelo. Prema tome moglo bi se reći, da je jedinstvo mističnog tijela u tome, što smo mi združeni s Kristovim čovječtvom kao